

Benkő Imola Orsolya

Aszály

Benkő Imola Orsolya
(1979, Temesvár)
rendező, író,
Szegeden él

Naphosszat a felhőket figyeltük, de a göndör, vattaként szétfoszló fehérség mindegyre feloldódott a szikrázó égi kékben. A legyek pimaszul körbedöngicsélték a sárgára sült udvart, a kertben kókadozó paradicsomokat, zsongtak a friss ganéj fölött, majd verejtékező testünkre gyűltek. A hőség már egy hónapja ostromolta a bukkásban megbújó falut, porzott a föld, hiába locsoltunk reggel-este, csak a vízszámla nőtt. A kertek lassú haldoklása nehéz telet jósolt.

Dagadt Erzszi kedvét nem szegte az aszály. Reggel ötkor, a kitárt ablakból figyeltük, ahogy a disznóólból kikergeti a rabszolgát, és felveri az egész családot.

– Az anyátok úristenit, takarodjatok kifeledőgozni! – Nemcsak mi, hanem az egész utca bájos trilláira ébredt.

A rabszolga, akit néhány hete költöztetett be az ólba koszt-kvártélyért, széles karimájú, piszkos szalmakalapot nyomot sebesen a fejébe, és azonnal nekiállt locsolni, majd kapálni. Dagadt Erzszi a zsebkendőnyi teraszon állt, súlyos testével szinte kitöltötte. Árnyéka a rabszolga sarkába vetődött. Vaskos kezében egy kakaós csigát tartott, de még mielőtt beleharaphatott volna, lekapta a negyvenhármass faklumpát a lábáról, hogy a rabszolgához vágja.

– Úgy mozogsz, mint egy paralízises lajhár! Üssön agyon a guta!

Ebben a fennkölt pillanatban lépett ki Sanyi, a férje. Erzszi lendületből kiverte a bögrét a szikár férfi kezéből, a forró kávé pedig mindenki legnagyobb szerencsétlenségére Dagadt Erzszi nyakába ömlött.

– Hogy a jó kurva anyádat! – sikkant fel az asszony. – Hát egy kávé nem tudsz nekem kihozni, te bunkó! – A sivalkodásra előbújt Dagadt Erzszi három gyereke, akik egy szempillantás alatt a tyúkudvarban teremtek, mielőtt anyjuk hangja utolérte volna őket. Hahotázva szórták a magot a jószágoknak.

Dagadt Erzszi naponta szolgáltatotta a műsort a falu poros sivárságából élesen felszálló szitkaival, és kárörömmel hizlalta napjainkat. Kimentünk mi is locsolni, az asszony felkarozta a paradicsomot, becézgette őket, termésre bízta, ahogy a paprika rozsdásodó leveleit és a csapzott hagymaszárakat is. A krumpliföldet megpermeteztük, hogy a szapora krumplibogarak ne faljanak fel mindent. Már nyolckor ömlött ránk a meleg, ajtót-ablakot be kellett csukni, elsötétíteni, hogy meg ne szökjön a hajnali hűs. Tudtuk, legfeljebb másfél óránk van még kint. Gyorsan leöntöttük a követ két vödör vízzel, lágy pára szállt fel a forró márványról, ekkor behúztuk az árnyékos fűzfa alá, és munkának láttam. Véstem, amilyen sebesen tudtam, kövér betűk, domború formák jelentek meg a kövön, míg az asszony feltette az ebédet főni. Már főzni is csak reggel lehetett egy ideje, kibírhatatlanul felforrósodott a konyha. Tízről bent pihegtünk a langyos házban, az ablakból figyeltük a rabszolgát, ahogy szennyes atlétában, pocsolját izzadva maga köré, megállás nélkül gyomlál. Eluntuk a báméskodást, a falu kihalttá vált. Mintha egyedül a rabszolga létezne, miután tikkadt, porzó sivataggá változott minden.

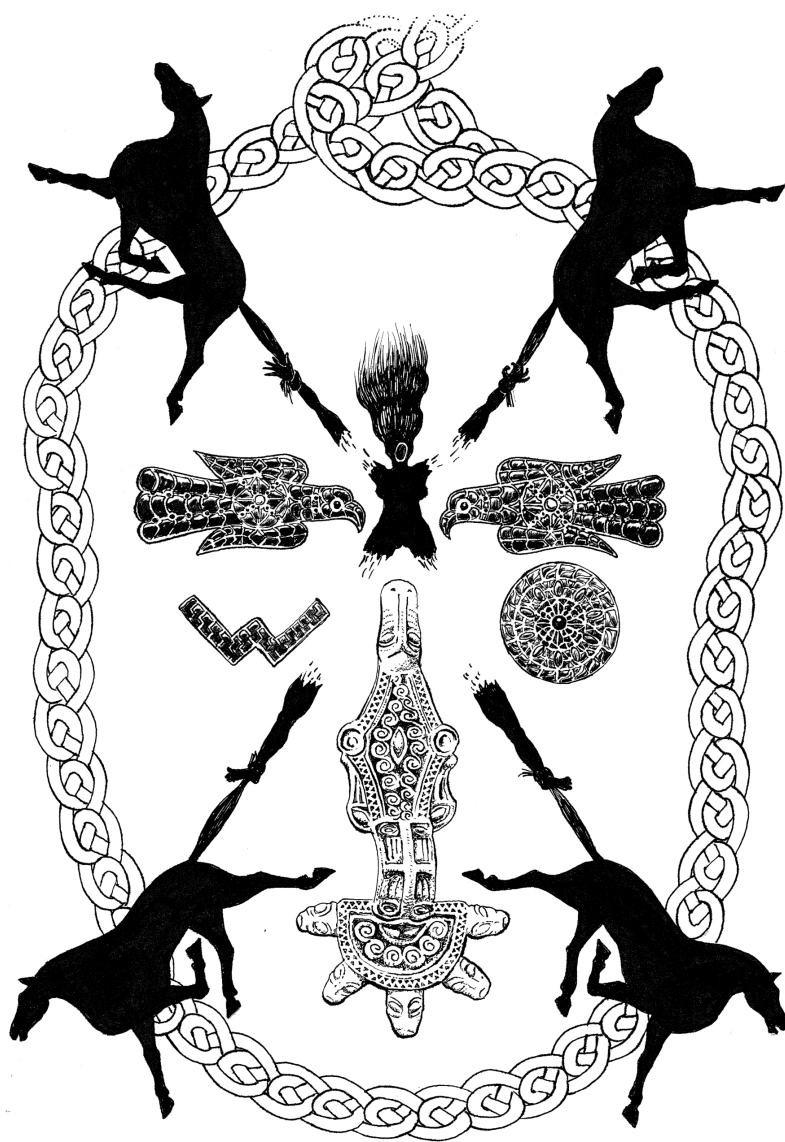
Este fél nyolc körül bújtunk elő, kint már jobb idő volt. Vaskos ganejszag terjengett az udvarban, de Dagadt Erzsit nem zavarta, kitette a viaszkosvászonnal borított vasasztalt a hátsó udvar közepére. A kamrából leakasztotta a kolbászt, a sonkát, a paprikás szalonnából kanyarított egy szép szeletet. Két jókora kilós kenyeret is kicsapott az asztalra, azzal nagyot kurjantott.

– Vályúhoz!

Nem kellett kétszer szólni, a család körbeülte az asztalt. Az ól ajtaja előtt somfordált a rabszolga, bárgyú tekintettel követte, ahogy zabálnak. Nézte Dagadt Erzsi zsíros száját, zsáknyi melleit, tekintete elidőzött hordónyi háján. Erzsi egy pillanatra zavarba jött. Felállt, bement a konyhába, és a tegnapi krumplicevesből hozott egy küblivel. Letette a rabszolga elé a földre.

– Nesze! Úgy egyed, hogy holnap estig nem kapsz mást!

A rabszolga nekilátott. Szürcsölte, hörpölte a levest, betársult az esti csámcsogó-kórusba. Közben a nap lebukni készült Dagadt Erzsiék háza mögött, néztük, ahogy mélyvörös vízfesték-csíkokat húz az ég aljára, majd elhalványul a horizont alján. Ebben a képben különösen hatott a szemetes hátsóudvar, a dülöngélő disznóól tövében zabáló család a rabszolgával. Közelebb mentünk, és ezen Erzsi nem lepődött meg, hozzászoktak, hogy a faluban mindenki figyel mindenkit. Itt még nem volt olyan titok, amelyre fény ne derült volna. Dagadt Erzsi meghimbálta uszonyként lobogó jobb karját, és barátságosan átszólt:

Szunilda széttépetése

– Pista bá, hogy ityeg? – azzal rettentő vastag száját lefittyentette.

– Még ityeg, Erzsikém – válaszoltam alig halhatóan.

A rabszolga közben úgy folytatta az evést, hogy le sem vette a szemét a dagadékról. Egyre pimaszabbul bámulta, csöcsörészte a tekintetével. Na, de Erzsi sem volt rest, a szalonnabört úgy húzgálta ki-be a szájában, mintha giganti-

kus csókokkal parittyázná a rabszolgát. Összenéztünk az asszonnyal, nem értettük, mikor maradhattunk le a bimbódzó románról. A helyzet egyre cifrább lett, a gyerekek egyenként próbáltak elszivárogni. Sanyi egy ideig nézte, mit művel Erzsi, aztán legyintett, nagyot köpött a porba, és bement a házba a gyerekek után.

Az est közben leereszkedett, bágyadt szellő kíséerte. A szúnyogok is elültek lassan. Már nem láttunk át a szomszédba, úgy döntöttünk, jobb, ha kiköltözünk a terebélyes fűzfa alá éjszakára. Végre nem kaparta torkunkat a por, a szellő időnként megsimította kicserzett bőrünket. A melegtől zsibbadt tagjaink elernyedtek, az éjszaka öntudatlanságába süppedtünk.

A hajnali harmat ezen a nyáron elmaradt. Hiába vártuk, hogy ébredéskor vizes legyen a kiszáradt, agyonsárgult fű. Csak a kakas rekedt, elhaló kukorékolása ébresztett. Néztem egy ideig az asszonyt, ahogy rebeg a szemgolyó feletti vékony bőrhártya, vizsgáltam árkokká mélyült ráncait, kerestem az árkok mögül megszökött ifjúságot. De helyette csak egy koszlott szalmakalap tűnt fel a disznóól előtt. Krákgova kapta fel a slagot, és indult a veteményes felé. Én is elkezdtem locsolni, közben figyeltem a szalmakalapos alakot. Átköszöntem a kerítésen. Meglepetésemre Sanyi nézett fel a szalmakalap alól. Tekintetében rettenetes dühöt láttam.

Ettől a naptól minden megváltozott. Miután a rabszolga beköltözött a házba, Dagadt Erzsi főparancsnoka lett. Sanyi mellett a gyerekek is be lettek fogva a ház körüli munkába, a kertben nemhogy egy szál gyom nem nőtt, még a fonyadásra ítélt zöldségek is feléledtek. Nem értettük, nálunk minden tönkrement, másoknál is, csak Dagadt Erzsi kertje pompázott. Csodaszámba ment az újonnan telepített lugasa is. „Micsoda paradicsomi állapotok” – suttozták a faluban. „Biztos a sok szorgos kéz” – tették hozzá mások irigykedve. Akárhogy történt, az aszály

felvirágoztatta Dagadt Erzsi gazdaságát, meg a kedvét is. „A rabszolga jól tartja, ellátja, dógózik rajta eleget” – csakhogy mindenki értse, mivel magyarázták a falusiak Erzsi állandósult jó kedvét. Sanyi meg csak fogyott, zörögtek a csontjai a veteményesben. A három gyerek naphosszat azt tervezte, hogyan csenhetnének ezt-azt a kamrából és a pincéből, éhségük enyhítésére. Szökdöstek folyton, időnként nálunk is felbukkantak, az asszony szívesen tömte őket palacsintával vagy az ebéd maradékával.

Egy nap elkezdtek gyülekezni a felhők. Egyre csak tornyosultak, tömörültek, sűrű szürkeség takarta el a napot. A falu esőtáncra csődült össze, de nem tudtuk pontosan, hogy kell táncolni, mindenki úgy járta, buzgón imádkozva, ahogy gondolta. Dagadt Erzsi is felkapta a szeretőjét, a hóna alá csapta, és forgott vele, míg el nem szédült. A gyerekeinek nagylelkűen megengedte, hogy időnként csapjanak egyet-egyet a szeretője seggére, hangos „Esőt végre!”-kiáltással. Ezen aztán a férfi úgy megsértődött, hogy amint Dagadt Erzsi letette, kótyagosan megindult hazafelé, és magára zárta az ajtót. De az eső csak nem érkezett, hiába táncoltunk, fo-hászokodtunk. Állt a levegő, a fülledtség elviselhetetlenné fokozódott. Három éjjel és három nappal gőzölgöttünk, mire végül hangos dörgéssel, villámlással leszakadt az ég. Olyan sűrűn esett, hogy az orrunkig sem láttunk. Kiálltunk az esőbe, nyeltük a vizet, mintha negyven nap szomjúságát akarnánk eloltani. Mire alábbhagyott, a szomszéd kapuja tárva nyitva állt, Dagadt Erzsi pedig a szeretője nevét kiabálta két-ségbeesetten. Hiába.

A falu újra kizöldült. „Jóvilág van” – duruzsolták elégedetten a szépasszonyok. A kertek felvirágoztak. Csak Dagadt Erzsiék szükölködtek. A földjükben már nem akart semmi teremni. Hiába állt be Erzsi dolgozni, hiába áztatta könnyeivel a homokos talajt, csak kórót és gyomot aratott.